

РІСТ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР СОСНИ У ДП «ЖИТОМИРСЬКЕ ЛГ»

У лісовому фонді Житомирської області насадження сосни звичайної займають 59,7 % площі. Середній річний приріст її деревостанів становить 4,55 м³/га. Загальний стан насаджень, залежно від умов місце зростання, в яких вони зростають, знаходять відображення в таксаційних показниках росту і продуктивності деревостанів. З табл. 1 видно, що за запасами насаджень дають не найкращі результати. Це пояснюється тим, що не зовсім правильно велось господарство, не використовувався ґрунтовий потенціал, створювались монокультури, не своєчасно проводились рубки догляду та санітарні рубки.

На пробних площах у свіжих сугрудках клас бонітету насаджень варіює від II до Ia (II- 25%; I-37,5%; Ia-37,5%), що свідчить про високу частку в межах екотипу більш багатого сугрудкового підтипу. Усі насадження на пробних площах, закладені в умовах свіжого сугрудку, відносяться до I-Ia класу бонітету. Слід відмітити, що склад деревостану тут дещо збіднений, представлені вони переважно чистими сосняками, рідше з домішкою дуба в другому ярусі. Насадження в віці від 10 до 70 років майже досягають табличних показників взятих з таблиць ходу росту. Починаючи з 80 років фактичні прирости зменшуються, це пояснюється тим, що деревні породи в молодому віці ростуть швидше. Фактичні і табличні дані майже не відрізняються.

Переважає частина насаджень (40%) за запасами відповідає Ia класу бонітету, (30%) I класу бонітету і (30%) II класу бонітету. Основною причиною розбіжності показників є різна повнота деревостанів, яка майже повністю залежить від способів та інтенсивності їх формування рубками пов'язаних з веденням лісового господарства. Так наприклад, в 53 річних деревостанах із повнотою 0,8 (ПП 17), запас становить 400,9 м³/га, а у віці 55 років і повнотою 0,9 (ПП18), запас становить 420 м³/га. В умовах Левківського лісництва, при порівнянні росту і розвитку лісових культур в різних умовах місцезростання, сосна звичайна добре розвивається і проявляє інтенсивний ріст. Чисті її культури, створені у свіжих суборах, в 30 років при повноті 0,9 мають запас стовбурної деревини 170 м³, а середній річний приріст становить 5,5 м³/га; у 50 років при повноті 0,82-0,86 запас стовбурної деревини складає 293-321 м³, а середній річний приріст – 5,9-6,4 м³/га.

Таблиця 1.

Квартал	Вік, років	Висота, м	Діаметр, см	Зімкнутість крон	Повнота	Бонітет	Число дерев, шт./га	Запас	
								м ³ /га	%
<i>Свіжі субори</i>									
18	50	19,8	22,1	0,76	0,73	I	764	266	100
80	50	20,4	21,2	0,86	0,82	Ia	962	293	110
79	50	20,2	20,6	0,90	0,86	Ia	1052	321	121
<i>Вологі субори</i>									
34	77	28,5	29,5	0,56	0,62	Ia	464	380	100
32	74	28,0	29,1	0,71	0,82	Ia	588	429	113
<i>Свіжі судіброви</i>									
95	65	27,3	29,4	0,63	0,72	Ia	529	483	100
108	65	27,6	31,3	0,71	0,82	Ia	544	516	107
95	65	28,8	32,3	0,79	0,89	Ic	572	550	114

Запас 65-річних культур сосни звичайної, створених у свіжих судібровах, при повноті 0,82-0,89 становить 516-550 м³/га, а середній річний приріст – 7,9-8,5 м³/га. Середній річний приріст деревини (4,55 м³/га) в 50-річних соснових культурах, створених у свіжих суборах, можна підвищити до 117-142 %, в 74-77-річних – до 108-127 % і в 88-90-річних – до 112-134 %, а в 65-річних, створених у свіжих судібровах, до 163-187 %. У дослідних 50-річних культурах сосни звичайної при зімкнутості крон 0,73 частка ділових дерев становила 76 %, у 90-річних насадженнях при зімкнутості 0,54 – 74 %. Підвищення зімкнутості крон у середньовікових культурах до 0,9 збільшує частку ділових дерев до 80-85 %, а в стиглих деревостанах, за умов зімкнення крон 0,7 і більше, вона досягає близько 90 % від загальної кількості дерев у насадженні. Водночас покращується товарна структура лісостанів, зростає вихід цінних сортиментів і отримується високий прибуток від їх реалізації.